

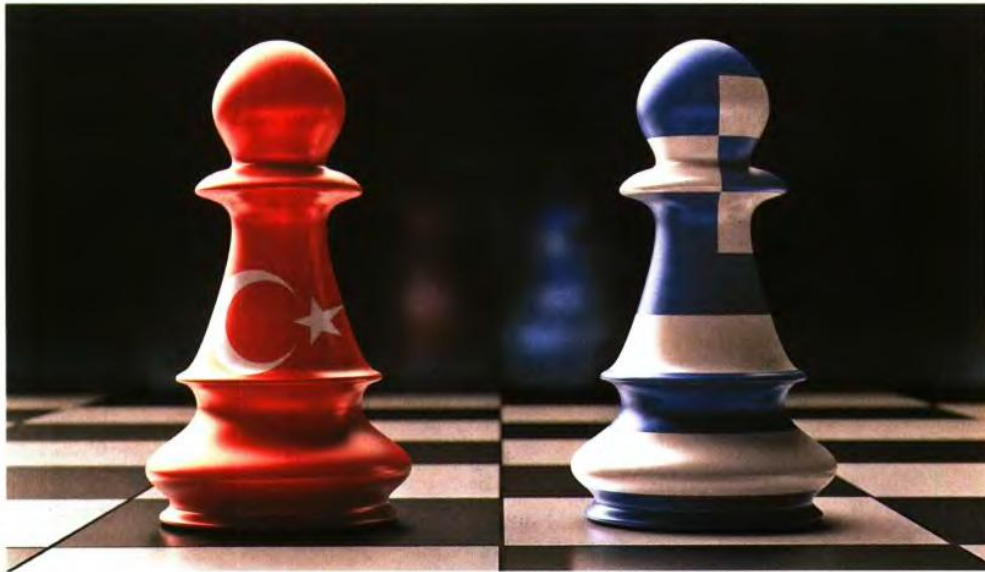
1. ΟΙ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΟΙ «ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΟΙ»

Μέσο: ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 13/10/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 13/10/2024

Σελίδα: 20

Innews AE - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

Οι ελληνοτουρκικές διαφορές και οι «ασυμβίβαστοι»

Κάθε φορά που μια χώρα διαπραγματεύεται με μια άλλη για ευαίσθητα θέματα εξωτερικής πολιτικής, η κυβέρνηση της έχει να κάνει στην πράξη δύο διαφορετικές διαπραγματεύσεις. Μια με την κυβέρνηση της άλλης χώρας με στόχο να πετύχει το καλύτερο δυνατό στη βάση του πώς ορίζει η ίδια το εθνικό συμφέρον και μια στο εσωτερικό για να εξασφαλίσει την απαραίτητη συναίνεση ή τουλάχιστον πλειοψηφία που θα κληθεί να κυρώσει την όποια συμφωνία προκύψει. Στις δημοκρατίες, η εσωτερική διαπραγμάτευση είναι μια άνοιξη διαδικασία, γιατί όσοι έχουν την ευθύνη να εκπροσωπούν τη χώρα διαθέτουν εκ των πραγμάτων καλύτερη αντίληψη της διαφοράς μεταξύ εφικτού και ευκαίτου, σε απλά ελληνικά μεταξύ του τι μπορείς να πετύξεις με τους αντικειμενικούς περιορισμούς που υπάρχουν και του τι θα ήθελες σε έναν ιδανικό κόσμο. Αυτός ο ιδανικός κόσμος βεβαίως δεν υπάρχει, αλλά οι αντίπαλοι στο εσωτερικό προσποιούνται ότι δεν το ξέρουν.

Στη γεγοντική μας Τουρκία, ο εθνικισμός έχει συνάψει γάμο με την αναθεωρητική πολιτική. Είναι μια χώρα όπου ο πληθυσμός μεγαλώνει συνεχώς όπως και η οικονομία παρά τις διαδοχικές κρίσεις. Μεγαλώνει και η στρατιωτική της δύναμη. Με έναν αυταρχικό ηγέτη που επιχειρεί, με αρκετή επιτυχία μέχρι σήμερα, να αναδείξει την Τουρκία σε υπολογίσιμο περιφερειακό και διεθνή παίκτη. Σίγουρα παίρνει ρίσκα, κάνει και κωλοτούμπες. Η μη προβλεψιμότητα αποτελεί άλλωστε βασικό συστατικό στοιχείο της εξωτερικής πολιτικής του σημερινού προέδρου της Τουρκίας. Αλλά ας μην έχουμε ψευδαισθήσεις. Οι διάδοχοι του Ερντογάν πιθανότατα θα αποδειχθούν πολυ

πο δύσκολοι συνομιλητές ή αντίπαλοι στο μέλλον.

Η Ελλάδα έχει διαφορές με την Τουρκία, η οποία έχει την κακή συνήθεια να προσθέτει καινούργιες όσο περνάει ο χρόνος. Πώς αντιμετωπίζει έναν αναθεωρητικό γείτονα που συχνά του αρέσει να παίζει και τον ρόλο του νταή; Άνοιγεις διάλογο μαζί του όταν σταματάει να σε απειλεί; Προχωράς σε διαπραγματεύσεις στα επίμαχα θέματα, αναζητάς ενδεχομένως την οδό της δικαστικής επίλυσης με προσφυγή σε διεθνή δικαιοδοτικά όργανα; Και για ποιες διαφορές; Ή αρνείσαι τον διάλογο και τις όποιες διαπραγματεύσεις, ακλόνητος στις δικές σου θέσεις, χωρίς όμως να μπορείς να επιβάλεις όλα όσα θεωρείς ως δικαιώματά σου;

Όσοι φαντασιώνονται πολέμους είναι ευτυχώς λίγοι και δεν κάνουν καν τον κόπο να εξηγήσουν τι συνεπάγεται ένας πόλεμος. Οι τζάμπα μάγκες δεν έλειψαν ποτέ. Πολλοί επικαλούνται το Διεθνές Δίκαιο, αλλά δεν εμπιστεύονται

Του **Λουκά Τσοούκαλη**

τη διεθνή δικαστήρια, γιατί φοβούνται ότι δεν θα πάρουμε όλα όσα ζητούμε. Κάποις αντιφρακτό δεν ακούγεται; Αλλά οι περισσότεροι προτιμούν να μεταθέσουμε τη λύση του προβλήματος στο μέλλον, είτε γιατί ελπίζουν σε έναν ευνοϊκότερο συσχετισμό δυνάμεων (το πώς δεν μας το λένε) είτε, οι πιο κυνικοί, γιατί προτιμούν να αναλάβουν άλλοι το πολιτικό κόστος ενός συμβιβασμού και να σπείσουν μετά να τους κατακεραυνώσουν. Η Ιστορία είναι γεμάτη από παραδείγματα πολιτικών που μετέτρεψαν τον πατριωτισμό σε μέσο για να κερδίσουν ψήφους – και η χώρα που πλήρωσε πολύ ακριβά.

Η σημερινή κυβέρνηση ανακρίνει σε την προθεώρησή της να ξεκινήσει έναν ουσιαστικό διάλογο με την Τουρκία γύρω από την οριοθέτηση της μεταξύ μας υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ. Διάλογος που μπορεί να οδηγήσει σε διαπραγματεύσεις και καπσιτέ(;) σε προσφυγή από κοινού σε διεθνές δικαστήριο. Φαίνεται να συμφωνεί προς το παρόν και η τουρκική πλευρά. Είναι όμως σαφές ότι οι δύο χώρες ξεκινούν από πολύ διαφορετικές αφετηρίες ως προς τα χωρικά ύδατα και την επήρεια των νησιών.

Όλα ξεκινάνε από τα χωρικά ύδατα. Το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας δίνει το δικαίωμα στην Ελλάδα να επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα μέχρι 12 μίλια συμπε-

ριλαμβανομένων των νησιών και η Τουρκία απειλεί με πόλεμο αν η Ελλάδα επιχειρήσει να το εφαρμόσει, γιατί το μεγαλύτερο μέρος του Αιγαίου θα μετατρέπεται έτσι σε ελληνική λίμνη. Για πολλούς Έλληνες είναι αυτονόητο, για τους Τούρκους απαράδεκτο. Και έτσι μένουμε μέχρι σήμερα στα έξι μίλια στο Αιγαίο, διατηρώντας όμως το αναφαίρετο δικαίωμά μας να τα επεκτείνουμε στα 12, αν και όποτε εμείς το αποφασίσουμε. Τα θέματα αυτά έχουν συζητηθεί εκτενώς σε προηγούμενες διμερείς διερρευνητικές συζητήσεις στην προσπάθεια να βρεθεί κάποιος συμβιβασμός αποδεκτός και από τις δύο πλευρές. Αλλά πάντα κάτω από τη δαμόκλειο σπάθη των ασυμβίβαστων που θα σπείσουν να κατηγορηθούν για μειοδοσία. Στους ασυμβίβαστους της δικής μας χώρας περιλαμβάνεται ένα μεγάλο κομμάτι της Νέας Δημοκρατίας, η λεγόμενη πατριωτική Δεξιά που εκτείνεται και πέραν των κομματικών συνόρων. Οι περισσότεροι ομνύουν στο

όνομα του ιδρυτή αλλά προτιμούν να ξεχνούν ότι ο ρεαλιστής ηγέτης, Κωνσταντίνος Καραμανλής, είχε δηλώσει επίσημως πως το Αιγαίο δεν είναι ελληνική λίμνη.

Ο μαζικισμός των λεγόμενων πατριωτών – υπάρχουν και στα άλλα κόμματα – μαζί με τον φόβο των υπολοίπων ότι αν δεν συμμορφωθούν θα τους κολλήσουν οι «πατριώτες» τη ρετινιά του μειοδότη έχουν εγκλωβίσει την ελληνική εξωτερική πολιτική. Γι' αυτό μας πήρε τόσα χρόνια να καταλήξουμε σε μια συμφωνία για τις θαλάσσιες ζώνες με την Αίγυπτο. Και ας μιλήσουμε καλύτερα για το πολύχρονο δράμα που ζήσαμε με την πρώην ακατονώμαστη χώρα στα βόρεια σύνορά μας. Δεν κερδίσαμε, σίγουρα χάσαμε αναζητώντας την ιδανική συμφωνία.

Πιστεύω ότι καλώς κάνει η κυβέρνηση που ξεκινάει ουσιαστικό διάλογο με την Τουρκία για τις θαλάσσιες ζώνες. Γιατί τα προβλήματα που παραμένουν άλυτα για καιρό κακοφορμίζουν και δημιουργούνται καινούργια. Ξεκινάμε όμως με χαμηλές προσδοκίες. Τα θέματα είναι εξαιρετικά ευαίσθητα, η φθορά του κυβερνητικού κόμματος εμφανής και η εσοκομματική αντιπολίτευση δυναμώνει με τα πατριωτικά λάβαρα μπροστά. Η επίλυση διαφορών όσον αφορά ελληνοτουρκικές σχέσεις προτιμάται ισχυρές κυβερνήσεις και από τις δύο πλευρές με ηγέτες έτοιμους να πάρουν ρίσκα και να δώσουν μάχες. Δεν είμαι διόλου σίγουρος ότι αυτές οι προϋποθέσεις ισχύουν σήμερα, πιθανόν ούτε στην απέναντι πλευρά. Ελπίζω να κάνω λάθος.

Ο κ. **Λουκάς Τσοούκαλης** είναι πρόεδρος του ΔΣ του **ΕΛΙΑΜΕΠ**, καθηγητής στη Σχολή Διεθνών Υποθέσεων και Sciences Po στο Παρίσι και ομότιμος καθηγητής του ΕΚΠΑ.

“

Η Ιστορία είναι γεμάτη από παραδείγματα πολιτικών που μετέτρεψαν τον πατριωτισμό σε μέσο για να κερδίσουν ψήφους – και η χώρα το πλήρωσε πολύ ακριβά

“

Οι περισσότεροι ομνύουν στο όνομα του ιδρυτή αλλά προτιμούν να ξεχνούν ότι ο ρεαλιστής ηγέτης, Κωνσταντίνος Καραμανλής, είχε δηλώσει επίσημως πως το Αιγαίο δεν είναι ελληνική λίμνη